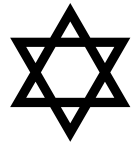


A nyíregyházi
Izraelita
Hitközség lapja

שפר



שפר

Sófár

5758. Ijjar I. évf. 6. sz.

תשנ"ח חודש אייר

H i t é l e t é s I n f o r m á c i ó

Ósújorszáág: 50 éves Izrael

Izrael történelme egyedülálló, telve ellentmondásokkal, és hullámvölgyekkel. Egy biztos pont van ebben a történelemben, és ezt egy izraeli mondás így fejezi ki: עם ישראל חי - azaz: Izrael népe él!

Az ősatyánk mezopotámiai. Éltünk Egyiptomban rabszolgákként, majd országot alapítottunk Kánaán földjén. Az ország kettészakadása után deportáltak minket a távoli Asszír Birodalom egy sarkába, majd Babilóniába, de onnan 70 év múltán páran visszajöttünk. Az időszámításunk kezdetének hajnalán a hatalmas Római Birodalommal bírkóztunk, de alul maradtunk, így újra mennünk kellett. Létrehoztuk az európai zsidóságot, amit Spanyolországból és Angliából kiűztek, bár az utóbbiak felismerték, hogy valahogy a zsidók nélkül nem megy a kereskedés, így oda visszamehettünk. Segítettük az iszlám birodalom gépezetét is. Tudták, hogy a pénzzel nem bánunk rosszul. Ránk általában a nagycsalád volt jellemző, így elterjedtünk az egész Földön. Még Kínában is találnak belőlünk. Amerika gyarmatosításából is kivettük részünket; ott ránk is szabadság és egyenlőség várt. A 20. század emberének szemet szúrtunk és nem kellettünk. Európa tele lett üresen tátongó zsinagógákkal, mintha az európai zsidóság "elragadtatott" volna. De ezzel párhuzamosan újra hazát kezdtünk keresni. Mások gondoltak Ugandára, Madagaszkárra, de mi ragaszkodtunk egy fél-magyarországnyi földdarabhoz: az Erechez. A földterületeket megvásároltuk pénzért. Akiket Európa nem fogadott be, itt hazát találtak. Itt már mi nem kisebbség voltunk, itt a "zsidó" a "természetes" és nem a "különleges". Rég elfeledett nyelvünket "feltámasztottuk a halálból", és ott folytattuk, ahol 2000 éve abbahagytuk: Izrael Állam létezik, a zsidóságnak újra van otthona. Immár 50 éve...

Tehát sok minden történt velünk és sok minden történni fog. De egyet biztosan tudunk: élni fogunk!

Izrael Állam fenállásának 50-ik évfordulója alkalmából több rendezvényt szerveznek világszerte, az országban és Nyíregyházán is. Az országos rendezvényekről az Új Életről lehet tájékoztatást kapni, a nyíregyházi rendezvényekről, pedig a következő Sófárban tájékoztatjuk kedves olvasóinkat!

Izraeli kitekintés

A függetlenség 50. évfordulójára Izrael népessége eléri a 6 milliót

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 1997 végén az izraeli lakosság 5,9 milliós volt, ennek 80%-a zsidó, 20%-a pedig arab és más nemzetiségű. A tavalyi évben a népességnövekedés indexe 2,5%-kal nőtt.

Izrael népességének növekedése gyorsabb, mint a világ 1,4%-os átlaga, és a környező arab országokra jellemző 2,1%-os népességnövekedés.

Az elmúlt évben 91.000 fővel nőtt Izrael zsidó lakosság; a gyarapodás 60%-a természetes gyarapodásból adódott. 1997-ben az Izraelen belüli zsidó lakosság 2%-ot erősödött, ugyanannyit, mint 1996-ban.

Izrael népe függetlenségének 50. évében fogja elérni a hatmilliós lélekszámot, mely a fél évszázaddal ezelőtti kezdetekkor csak 873.000 volt. Izrael népessége nagyobb, mint néhány európai országé, vegyük akár Dániát, Finnországot, Norvégiát, Írországot, Horvátországot, Moldáviát vagy Litvániát. Az ENSZ becslései szerint az Izraelt körülvevő arab államok együttes lakossága 87 millió főre tehető.

Még mindig a volt Szovjetunió tagállamai jelentik a legnagyobb bevándorlási forrásokat, bár számukban csökkenés volt észlelhető. Körülbelül 65.000 ember emigrált az elmúlt esztendőben Izraelbe, 87%-uk érkezett a FÁK-ból.

A zsidó állam megalapítása óta 2,6 millió ember vándorolt be Izraelbe: 59% Európából, 18% Afrikából, 15% Ázsiából és 8% a nyugati féltekéről és Óceániából.

Országok szerinti megoszlásban a legtöbb bevándorló a volt Szovjetunióból, Lengyelországból és Marokkó területéről érkezett.

Visszahozni egy nyelvet a halálból

Kis nemzetek világszerte próbálják regenerálni elvesztett nyelvüket és kultúrájukat. Az izraeli tapasztalatok jó példát mutathatnak és nagy segítségre lehetnek ebben.

Nyelvek eltűnhetnek a süllyesztőben, de nem feltétlenül kell végleg meghalniuk. Azerbajdzsántól Walesig, Katalóniától Új-Zélandig a világ kis nemzetének sokasága ad új életet olyan nyelveknek, amelyek a körülmények és az idő múlása következtében eltűntek.

Izraelben egy nyelv visszaállításának művészete nem ismeretlen. Végül is a héber, az Ótestamentum nyelve, közel kétezer évig nem volt használatos beszédnyelvként, mielőtt felélesztették és átalakították mind irodalmi, mind hétköznapi beszédnyelvvé. Manapság, amikor sok országban szeretnék újra felfedezni anyanyelvüket, az izraeli példa hasznosnak bizonyul.

Az izraeliek ezen nyelvek oktatásában szerzett tapasztalatait több helyen is adoptálták már világszerte, izraeli szakértők konzultálnak a nyelvek visszaillesztésén fáradozó szakemberekkel Üzbegisztántól Walesig.

- A walesi nyelv felélesztésére volt a legnagyobb hatással a héber nyelv sikere - magyarázza Amnon Schapiro, a Héber Nyelv Akadémiájának kutatója. - 1960-ban walesi nyelvet tanító nemzeti hálózatot hoztak létre a héber modell alapján. - Érdekesség, hogy a walesiek ezeket az osztályokat, a héberből átvett ulpánoknak hívják. - A walesieknek egészen más problémával kell megküzdeniük, mint nekünk izraelieknek - folytatja Schapiro. - Az angol nyelv teljesen elnyomta a walesit, és kevesen maradtak, akik beszélnek is. Az ulpanin módszer segítségével azonban ez a kellemetlen folyamat megfordult.

Minden nemzetnek a maga módján kell harcolnia nyelvének fenn-

maradásáért. A héber például különleges kihívással került szembe, hiszen nem latin betűket használ és az arab nyelvekhez hasonlóan jobbról balra írja a szöveget. Végére is, Izrael legnagyobb előnye a több mint 100 országból érkező bevándorlók serege, akiknek az egyetlen közös kommunikációs lehetősége a héber volt. A világ többi részén sokkal, nehezebben megy a dolog, mert megvan a közös nyelv, mely elnyomja az ősit.

Spanyolországban hasonló módon sikerült visszaállítani a kihalóban lévő nyelveket, ahol a katalán és a baszk nyelv újra virágzásnak indult az e nyelveket eltiporni akaró Franco halála óta. A katalánok szintén felkeresték Izraelt 1980-ban, hogy tapasztalatokat szerezzenek, és érdekesség, hogy az új-zélandiak is napi kapcsolatban állnak Izraellel a maori nyelv helyreállítása végett.

És hogy miképpen válik egy ősi, elfeledett nyelvből a mindennapi életben használatos nyelv? A legfontosabb lépés egy szótár készítése, valamint fiatal diákok kizárólag a régi/új nyelven való oktatása.

Kisebb az infláció, csökken a deficit a kereskedelemben

A tavalyi év végére 7%-ra csökkent az infláció, és havonta körülbelül 200 millió dollárral csökkent a kereskedelmi deficit is, 8,1%-kal nőtt a munkanélküliség és folytatódott a GDP lassú emelkedése (ugyanúgy 2%-kal nőtt, mint az első félévben) - jelentette a Bank of Israel. Ezek a változások valószínűleg a meggyengült helyi keresleteknek tudhatók be. Az Izraelbe érkező bevándorlók és befektetések száma is csökkent a bizonytalan békefolyamat miatt, melyek egésze eredményezi az izraeli gazdaság aktivitásának csökkenését.

Ezen az oldalon lévő cikkeinket az Izraeli Nagykövetség Izrael című magazinjából vettük át.

Hitéleti Információk

Ijjár hó heti szakaszai, szombat beköszöntése, kimenetele, Rosh Chodes

Május 2. - Ijjár 6.

Szombat bej., kim.: 19:37 - 20:48

Szidra: תזריע - מצורע

Ez első szidra eleje tisztulási rendelkezéseket tartalmaz arra az esetre, ha egy nőnek gyermeke születik, majd a papok orvosi jellegű feladatait írja le. Különböző bőrbetegségek esetén a betegnek a papnál jelentkeznie kellett, és ő tisztulási szabályokat írt elő neki, mert az ókori gondolkodás szerint ezek a betegségek egyfajta szakrális tisztálansággal jártak.

A második szakasz is hasonlóan kezdődik: a lepra kezelésével foglalkozik, majd tisztulási szertartásokat rendelt egyes intim szférákra.

Május 9. - Ijjár 13.

Szombat bej., kim.: 19:46 - 21:00

Szidra: אחרי - קדושים

E szakasz Áron főpapra vonatkozó rendelkezésekkel kezdődik: hogyan közeledjen az Örökkévaló jelenlétéhez a Szent Hajlékban. Az az áldozat, amit itt részletez a Tóra, Jom Kippur napján volt bemutatandó. A főpap, miután önmagáért és saját házanépért bemutatta az áldozatot, vett két bakot és a Szent Sátor elé állította, az Örökkévaló színe elé. Ezután sorsot vetettek a két bakra - egyiket feláldozták Istennek, a másikat pedig kivezették a puszába "Ázázelnak". Ez valószínűleg a bűnöktől való örök megváltás jelképe volt. Ezután magyarázatot találunk a vérevés tilalmára: "...akárki Izrael házából és a jövevények közül, aki

közöttünk tartózkodik, aki eszik bármiféle vért, arcomat majdan az ellen a személy ellen fordítom, aki eszi a vért és kiirtom őt népe közül. Mert a testnek lelke a vérben van és én elrendeltem nektek az oltáron, hogy engesztelést szerezzen lelketek számára, mert a vér az, ami a lélekben engesztelést szerez." (Vájikrá 27:10,11) Az ezt követő rendelkezések legfőbbképpen a családon belüli szexuális erkölcs szabályait fektetik le.

A Kedosim szidra kezdő parancsolatai önmagukért beszélnek: "Szentek legyetek, mert szent vagyok Én, az Örökkévaló, a ti Istenetek. Mindenki félje anyját és atyját és szombatjaimat tartsátok meg. Én vagyok az Örökkévaló, a ti Istenetek. Ne forduljatok a bálványok felé, és öntött Isteneket ne készítsetek magatoknak. Én vagyok az Örökkévaló a ti Istenetek. És midőn áldoztok békeáldozatot az Örökkévalónak, úgy áldozzatok, hogy elfogadja... Ne lopjatok, ne tagadjátok le az igazságot és ne hazudjatok egymás ellen... Ne átkozd a süketet és a vak elé ne vess gáncsot, hanem féld az Istenedet... Ne kövess el igazságtalanságot az ítéletben, ne légy tekintettel a szegényre és ne tiszteld a hatalmas személyét, igazsággal íteld meg embertársadat. Ne járd, mint rágalmazó néped között; ne maradj tétlen felebarátod vérénél... Ne gyűlöld testvéredet szívedben; ne feddjed embertársadat, hogy ne viselj miatta bünt. Ne állj bosszút és ne tarts haragot néped fiai között; hanem

szerezd felebarátodat, mint önmagadat."

Május 16. - Ijjár 20.

Szombat bej., kim.: 19:56 - 21:11

Szidra: אמור

Ebben a szidrában többek között részletesen le vannak írva a zsidó őszi és tavaszi ünnepkörök: Peszách, Kéveszámlálás, Sávuoat, majd Ros Hasana, Jom Kippur és a Sátoros ünnep.

Május 23. - Ijjár 27.

Szombat bej., kim.: 20:04 - 21:21

Szidra: בהר - בחקותי

A Behár szidrában találunk rendelkezéseket a mezőgazdaságra vonatkozóan. Minden hetedik évben tilos volt bevetni a földet; ez volt a föld szombatja. Itt olvashatunk rendelkezéseket az 50. évről is: minden ötvenedik évben a fölbirtokok tulajdonjoga visszaszállt az eredeti tulajdonosokra.

A Vájikrá utolsó szakaszában zárszóként az Örökkévaló figyelmeztetése hangzik el; mi történik, ha Izrael a parancsolataiban jár, és mi történik akkor, ha nem: "Ha törvényeim szerint jártok és parancsolataimat megtartjátok és teljesítitek, akkor én megadom esőzésteket a maga idejében és a föld megadja termését és a mező fája megadja gyümölcsét... És békét adok az országban, lefeküsztok és senki sem fog fölriasztani; kipusztítom a vadállatokat az országból és kard sem jár végig országtokon. Üldözni fogjátok ellenségeiteket és ők elesnek előttek kard által... Felétek fordulok és

Rosh Chodes bencsolás: Május 23.
Rosh Chodes: Május 26.

Április 30.: Jom Haacmaut
- Izrael Állam fennállásának 50. évfordulója

megszaporítalak benneteket és meg-sokasítalak benneteket és fenntartom szövetségemet veletek... És elhelyezem hajlékomat köztetek és meg nem utál lelkem benneteket. És járnai fogok köztetek és én leszek Istenetek és ti lesztek az én népem.

De ha nem hallgattok rám és nem teljesítitek mindezeket a parancsolatokat; és ha törvényeimet megvetitek és ha intézkedéseimet megutálja lelketek, úgyhogy nem teljesítitek minden parancsolatomat, hanem megbontjátok szövetségemet, én is ezt teszem veletek... arcomat ellenetek fordítom és vereséget szenvedtek ellenségeitek előtt; azok uralkodnak majd rajtatok, akik gyűlölnék és megfutamodtok, amikor senki sem üldöz titeket. É ha ezek után sem hallgattok reám, akkor tovább fenyítelek benneteket hétszeresen vétkeitek miatt. Megtöröm hatalmatok gögjét és egeteket vassá és földeteket ércce teszem. És hiába vész kárba erőtök, nem adja meg földetek termését és a földnek fája nem adja meg gyümölcsét. És ha ellenem jártok daccal és nem akartok hallgatni rám, akkor tovább hozok reátok csapást, hétszeresen, vétkeitek szerint... És ha ezek után sem hallgattok rám ... elpusztítom én az országot és eliszonyodnak rajta ellenségeitek, akik benne laknak. És elszórlak benneteket a népek közé és kardot rántok utánatok, országotok elpusztul és városaitok rommá lesznek... És akik megmaradnak közületek, sínylenek bűnükben ellenségeitek országaiban és őseik bűne miatt is sínylenek. És ők bevallják bűnüket és őseik bűnét és vétküket, mellyel vétkeztek Ellenem és azt is, hogy daccal jártak Ellenem... Akkor én megemlékezem szövetségemről Jákobbal és szövetségemről Izsákkal és szövetségemről Ábrahámmal is megemlékezem és az országról is megemlékezem... nem vetem meg és nem utálom meg őket, hogy végképp

megsemmisítsem őket és megbontsam szövetségemet velük, mert én vagyok az Örökkévaló az ő Istenük. Hanem megemlékezem javukra őseik szövetségéről, akiket kiveztem Egyiptom országából a népek szeme előtt, hogy legyek az ő Istenük."

Május 30. - Sziván 5.

Szombat bej., kim.: 20:12 - 21:30

Szidra: במדבר

Ebben a Szidrában Izrael fiait Mózes összeszámolja törzsenként és családonként.

Figyelem!

Péntek esti ima: 17:30

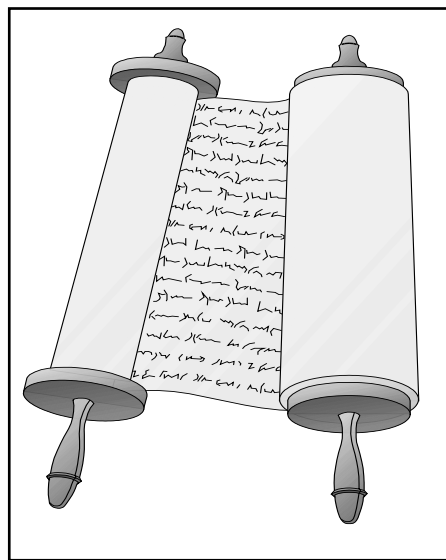
Szombati ima: 08:30

A NŐEGYLET

**összejöveleit
szerdánként**

14:00-tól tartja.

**Szeretettel várják az
érdeklődőket!**



Emlékül:

**A közelmúltban
Csillag Istvántól
kellett "elbúcsúznunk".**

Az irodai ügyfélfogadás:

hétfő - csütörtök: 10:00 - 13:00

Az iroda nyitva tart a fent jelzett napokban 8:00 - 14:00 között, de kérjük hittestvéreinket, hogy hivatalos ügyben lehetőleg 10:00 és 13:00 között keressék fel irodánkat.

A temető nyit- vatartása:

1997. december 1-től 1998. április 29-ig: **8:00 - 12:00**

1998. május 01-től szeptember 20-ig: **8:00 - 12:00 és 16:00 - 19:00**

1998. október 01-től 1999. április 30-ig: **8:00 - 12:00**

Ha valaki csak a fent jelzett időpontokon kívül tud a temetőbe vagy az irodába látogatni, azt kérjük előre telefonon jelezni!

Az iroda tel.: 417-939

A temető tel.: 437-290

**A Hitközséghez
eljuttatott
adományokat min-
denkinek nagyon
köszönjük.**

Skajech!